

Didàctica de la música I

Codi: 102039
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500797 Educació Infantil	OT	4	0
2500798 Educació Primària	OT	4	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Albert Casals Ibáñez
Correu electrònic: Albert.Casals@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Les persones que vulguin matricular-se d'aquesta assignatura han d'acreditar almenys un nivell d'estudis musicals per entrar a Grau Professional. En cas de no haver seguit estudis musicals reglats, es farà una prova de nivell específica.

Objectius

1. Comprendre els principis bàsics que fonamenten l'educació musical a les etapes d'Infantil i Primària
2. Conèixer i practicar els processos d'ensenyament-aprenentatge específics de l'àrea en les diferents etapes i cicles.

Competències

Educació Infantil

- Analitzar els llenguatges audiovisuals i les seves implicacions educatives.
- Conèixer els fonaments musicals, plàstics i d'expressió corporal del currículum d'aquesta etapa així com les teories sobre l'adquisició i desenvolupament dels aprenentatges corresponents.
- Conèixer i utilitzar cançons per promoure l'educació auditiva, rítmica i vocal.
- Demostrar que coneix i comprèn els objectius, continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'Educació Infantil.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Elaborar propostes didàctiques que fomentin la percepció i expressió musicals, les habilitats motrius, el dibuix i la creativitat.
- Expressar-se adequadament oralment i per escrit i dominar l'ús de diferents tècniques d'expressió.
- Incorporar les tecnologies de la informació i la comunicació per aprendre, comunicar-se i compartir en contextos educatius i formatius.
- Reflexionar sobre les pràctiques d'aula per innovar i millorar la tasca docent.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinari).

Educació Primària

- Adquirir recursos per a fomentar la participació al llarg de la vida en activitats musicals i plàstiques dins i fora de l'escola.
- Comprendre els principis que contribueixen a la formació cultural, personal i social des de les arts.
- Conèixer el currículum escolar de l'educació artística, en els seus aspectes plàstic, audiovisual i musical.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar i avaluar continguts del currículum mitjançant recursos didàctics apropiats i promoure les competències corresponents als estudiants.
- Dissenyar, planificar i avaluar processos d'ensenyament i aprenentatge, tant de forma individual com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Fomentar la lectura i el comentari crític de text dels diferents dominis científics i culturals continguts al currículum escolar.
- Reflexionar entorn les pràctiques d'aula per tal d'innovar i millorar la tasca docent. Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l entre els estudiants.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar la pràctica d'escriptura, composició i reconeixement d'anàlisi a través de les tecnologies de la informació i la comunicació.
2. Aprendre a establir relacions entre els diferents llenguatges artístics prenent com a centre la teoria i la praxis de l'activitat musical.
3. Aprofundir en els diferents continguts musicals necessaris per a la docència en l'etapa de primària.
4. Comprendre els processos didàctics i les bases metodològiques que fonamenten l'ensenyament - aprenentatge de la música.
5. Conèixer i dominar a nivell d'expressió, comprensió i creació els elements propis del llenguatge musical.
6. Estar capacitat per a cantar i fer cantar en grup, escoltant i respectant a la resta.
7. Estar capacitat per a treballar en equip.
8. Estar capacitat per reflexionar i adequar les intervencions didàctiques en diferents contextos i situacions educatives.
9. Estar capacitats per cantar i fer cantar en grup, escoltant els altres i respectant els altres.
10. Estar capacitats per treballar en equip.
11. Haver adquirit coneixements i capacitats i habilitats en la dimensió expressiva i perceptiva de la veu, la cançó, el cant coral i la direcció musical.
12. Reconèixer el valor de les activitats musicals relacionades amb el cant, la cançó i la direcció musical en la formació de la persona i el paper fonamental que té a les activitats escolars.
13. Saber entendre, analitzar i comparar textos pertanyents a diferents dominis del pensament, la cultura i les arts amb els seus possibles vinculacions amb el fet musical.
14. Saber explicar les principals conseqüències de la incidència de l'ensenyament de les arts en la formació cultural, personal i social de les persones.
15. Saber, entendre, analitzar i comparar textos que pertanyin a diferents dominis de pensament, la cultura i les arts amb les seves possibles vinculacions amb el fet musical.
16. Ser capaç de dissenyar activitats dels diferents blocs de continguts de la matèria, d'acord amb els principis metodològics bàsics.

Continguts

1. Característiques de l'ensenyament-aprenentatge de la música:

- de la vivència individual a la pràctica col·lectiva
- un enfocament socioconstructivista del procés d'ensenyament-aprenentatge
- aprenentatge significatiu ("fer música per aprendre música")
- parlar de música per aprendre

2. Les competències específiques de l'àrea de música en les seves tres dimensions: escoltar, interpretar i crear
3. Els contextos de pràctica musical (cançó, audició, creació, pràctica instrumental, dansa i moviment) i el llenguatge musical. Estratègies i recursos docents.
4. Metodologia per a l'ensenyament-aprenentatge de la música en una escola inclusiva i des de la perspectiva de gènere

Metodologia

L'assignatura es basa en la participació de l'alumnat i parteix de les activitats a classe (dirigides) com a motor per generar la resta d'activitats (supervisades i autònomes).

DIRIGIDES

Exposicions per part del professorat dels continguts dels quatre grans blocs del programa. Es partirà d'exposicions d'activitats pràctiques i es conduirà el procés reflexiu que permeti la descoberta i la comprensió de les bases i els principis fonamentals de l'educació musical.

Plantejament i organització dels exercicis i activitats que es realitzaran de forma autònoma.

Realització d'activitats musicals col·lectives i en petit grup. Inclou l'anàlisi de documents, resolució de problemes i estudi de casos, entre altres estratègies.

SUPERVISADES

Tutories i altres activitats que requereixen la supervisió del professor.

AUTÒNOMES

Cercar materials i elaborar propostes didàctiques.

Realització de treballs reflexius a partir de lectures específiques de didàctica de la música.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presencials amb tot el grup	45	1,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 16
Tipus: Supervisades			
Activitats tutoritzades	30	1,2	3, 4, 5, 8, 11, 16
Tipus: Autònomes			
Activitats autònomes	75	3	1, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 12, 13, 14, 15, 16

Avaluació

L'assistència a classe és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de classes, en cas contrari es considerarà no presentat. També es tindran en compte altres aspectes lligats a la responsabilitat i la implicació (puntualitat, grau de formalitat, participació).

Per poder superar l'assignatura s'haurà d'haver aprovat cada un dels apartats.

En els debats es valorarà el grau de participació i el nivell de reflexió de les aportacions.

L'actitud i participació activa durant el procés d'ensenyament i aprenentatge són fonamentals.

Per aprovar aquesta assignatura, cal que l'estudiant mostri, en les activitats que se li proposin, una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars que consten a la guia docent.

Pels aspectes genèrics, l'avaluació es regirà d'acord amb els documents que consten a:

<https://www.uab.cat/web/estudiar/guia-del-pdi-1345732500524.html>

Dates d'entrega i reavaluació de les principals tasques:

1. Anàlisis individuals de situacions musicals. Dues entregues: darrera setmana d'octubre i primera de desembre. Reavaluació: darrera setmana de gener.
2. Treballs sobre lectures. Entrega: tercera setmana de novembre. Reavaluació: darrera setmana de gener.
3. Disseny d'una proposta didàctica. Entrega: segona setmana de desembre. Reavaluació: darrera setmana de gener.
4. Presentació oral de la proposta didàctica. Data: el darrer dijous lectiu. Revaluació: no és possible.

Només podran reavaluar aquelles tasques que s'hagin suspès i només poden aspirar a quedar aprovades amb un 5 (si el professor/a no s'especifica el contrari).

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Anàlisi de situacions musicals (tasca individual)	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 16
Proposta didàctica - elaboració i presentació (tasca individual)	40%	0	0	4, 5, 8, 11, 16
Tasques breus (debats, reflexions, propostes d'activitats, etc.)	30%	0	0	2, 3, 4, 12, 13, 14, 16
Treballs sobre lectures	10%	0	0	2, 3, 4, 7, 10, 12, 13, 14, 15

Bibliografia

GENÈRICA

- Alcázar, A. (ed.) (2008). *La Competencia artística : creatividad y apreciación crítica*. Madrid : Secretaría General Técnica, Subdirección General de Información y Publicaciones.
- Aróstegui, J.L. (ed.) (2014). *La música en Educación Primaria. Manual de formación del profesorado*. Madrid: Dairea.
- Blacking, J. (1994). *Fins a quin punt l'home és music?*. Vic: Eumo. (Versió original en anglès, 1976).

- Bonal, E.; Hernández, M. & Querol, E. (2006). Cómo enseñamos el lenguaje musical en la escuela de música municipal de Can Ponsic de Barcelona.
- *Quodlibet: Revista de especialización musical*, 35, 82-99.
- Bordons, G.; Casals, A. (2012). Poesia, música i escola: un triangle sonor. *Temps d'Educació*, 42, 11-30.
- Calderón, D. (ed.) (2014). *Expressió Musical a Primària*. Barcelona: Publicacions de la UB.
- Carrillo, C.; Vilar, M. (2014). El perfil profesional del profesorado de música: una propuesta de las competencias deseables en Ed. Primaria y Ed. Secundaria. *Revista Electrónica de LEEME*, 33, 1-26. Disponible a: <http://musica.rediris.es/leeme/revista/carrillo&vilar14.pdf>
- Céleste, B.; Delalande, F.; Dumerier, E. (1995). *L'enfant, du sonore au musical*. Paris: Buchet/Chastel & INA.
- Deliège, I.; Sloboda, J. (1995). *Naissance et développement du sens musical*. Paris:PUF. (Versió en anglès: *Musical Beginnings. Origins and Development of Musical Competence*. Oxford: Oxford University Press, 1996).
- Delalande, F. (1991). Introducción a la creación musical infantil. *Música y Educación*, 8, 315-328.
- Díaz, M.; Frega, A. L. (1998). *La creatividad como transversalidad al proceso de educación musical*. Vitoria-Gasteiz: Amarú.
- Fubini, E. (2004). *Música y lenguaje en la estética contemporánea*. Madrid: Alianza.
- Giráldez, A. (coord.) (2014). *Didáctica de la música en primaria*. Madrid: Síntesis.
- Gluschkof, C.; Pérez-Moreno, J. (eds.) (2017). *La música en la educación infantil: investigación y práctica*. Madrid: Daírea.
- González-Martín, C. (2014). Metodologia d'ensenyament-aprenentatge de les cançons i repertori. A Calderón, D. (Ed.) *Expressió Musical a Primària*. Barcelona: Publicacions de la UB.
- Hargreaves, D.J.; North, A.C. (Eds) (1997). *The social psychology of music*. New York: Oxford University Press.
- Hemsy de Gainza, V. (1995). Didáctica de la música contemporánea en el aula. *Música y Educación*, 24, 17-24.
- Hennessy, S. (1995). *Music 7-11. Developing primary teaching skills*. Londres: Routledge.
- Lluveras, N.; Valls, A.; Vilar, M. (1994). *La cançó a l'etapa primària*. Bellaterra: ICE de la Universitat Autònoma de Barcelona.
- McDonald, R.; Hargreaves, D.J. i Miell, D. (2002). *Musical Identities*. Oxford: Oxford University Press.
- Maideu, J. (1997). *Música, societat i educació*. Berga: Amalgama.
- Malagarriga, T.; Valls, A. (2003). *La audición musical en la Educación Infantil: propuestas didácticas*. Barcelona: CEAC.
- Malagarriga, T.; Martínez, M. (2010). *Tot ho podem expressar amb música*. Barcelona: Dinsic.
- Martí, J. (2000). *Más allá del arte: la música como generadora de realidades sociales*. Sant Cugat del Vallès: Deriva.
- OCAÑA, A. 2001. *Recursos didáctico-musicales para trabajar en Primaria*. Granada: Grupo Editorial Universitario.
- Martí, J.M. (2016). *Aprendizaje musical para niños. Metodologías y sistemas pedagógicos de la didáctica musical*. Barcelona: Redbook Ediciones.
- McPherson, G.E.; Welch, G.F. (2012). *The Oxford Handbook of Music Education* (2 vols.). Oxford: Oxford University Press.
- Miralpeix, A. (2012). iMúsica: educación musical con el iPad y el iPhone. *Eufonía*, 56, 27-35.
- Pascual, P. (2002). *Didáctica de la música*. Madrid: Prentice Hall.
- Pujol, M.A.; Serra, J. (1998). *La dansa catalana en l'ensenyament primari*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Dept. de Cultura.
- Small, C. (1989). *Música. Sociedad. Educación*. Madrid: Alianza Editorial. (Versió original en anglès, 1980)

- Swanwick, K. (2000). *Música, pensamiento y educación* (2a ed.). Madrid: Morata. (Versió original en anglès, 1988).
- Tafuri, J. (2006). *¿Se nace musical? Como promover las aptitudes musicales de los niños*. Barcelona: Graó.
- TORNOS, X.; MALAGARRIGA, T.; GÓMEZ, I. (2009). Dos enfoques en enseñanza del lenguaje musical. *Música y Educación*, 77, 50-63.
- Valls, A.; Calmell, C. (2010). *La música contemporània catalana a l'escola*. Barcelona: DINSIC.
- Vilar, M. (2004). Acerca de la educación musical. *Revista Electrónica de LEEME*, 13. Disponible a: <http://musica.rediris.es/leeme/revista/vilarm.pdf>
- Wagner, C. (1966). *Aprenquem a fer cantar*. Barcelona: Hogar del libro.
- Young, S. (2009). *Music 3-5*. Oxon: Routledge.

METODOLOGIES

- Bachmann, M. L. (1984). *La rythmique Jaques-Dalcroze*. Neuchâtel: La Baconnière. (Ed. en castellà: *La Rítmica Jaques-Dalcroze una educación por la música y para la música*. Madrid: Pirámide, 1998).
- Barniol, E. (1998). Pensamiento pedagógico y acción educativa de Zoltán Kodály. *Música y Educación*, 35 (11,3), pp.85-102.
- Casals, J. (1993). El método Ireneu Segarra. *Música y Educación*, 16, 51-74.
- Chapuis, J.; Westphal, B. (1980). *Sur les pas d'Edgar Willem*s. Fribourg: Pro Musica.
- Díaz, M.; Giráldez, A. (2007). *Aportaciones teóricas y metodológicas a la educación musical. Una selección de autores relevantes*. Barcelona: Graó.
- Hegyi, E. (1999). Método Kodály de Solfeo I y II. Madrid: Pirámide.
- Orff, C.; Keetman, G. (1950-1954). *Musik für Kinder*. 5 vols. Mainz: Schott.
- Paynter, J. (1999). *Sonido y estructura*. Madrid: Akal.
- Sanuy, M., González Sarmiento, L. (1969). *Orff-Schulwerk-Música para niños. Introducción..* Madrid: Unión musical española.
- Schafer, R.M. (1994). *Hacia una educación sonora*. Buenos Aires: Pedagogías Musicales Abiertas.
- Steen, A. (1992). *Exploring Orff. A teacher's guide*. Mainz: Schott.
- Suzuki, S. (2007). *Vivre c'est aimer*. Marsella: Corroy.
- Szönyi, E. (1976). *La educación musical en Hungría a través del método Kodály*. Budapest: Corvina. (Ed. en anglès, actualitzada: *Kodály's principles in practice: an approach to music education through the Kodály method*. (5ª ed. rev.) Budapest: Corvina. 1990).
- Tomatis, A. (1987). *L'oreille et la voix*. Paris: Robert Laffont.
- Vanderspar, E. (1990). *Manual Jaques-Dalcroze. Principis i recomanacions per a l'ensenyament de la rítmica*. Barcelona: P. Llongueres.
- Ward, J. (1953). *Musique*(diversos volums). Tournai: Desclée et Cie.
- Willem's, E. (1975). *La valeur humaine de l'éducation musicale*. Bienne: Pro Musica. (Trad. al castellà: *El valor humano de la educación musical*. Barcelona: Paidós, 1981).
- WILLEMS, E. (1976/77). *L'oreille musicale*. Tome I et II. 4a ed. Fribourg: Pro Musica. (1a ed. 1946). (Trad .al castellà: *El oído musical*. Madrid: Paidós, 2001).

CANÇONERS

- Alcázar, AJ (1999). *88 temas para voz e instrumental Orff*. Madrid: Mundimúsica.
- Amoaku, W. K. (1971). *African Songs and Rhythms for Children: a selection from Ghana*. Mainz: Schott.
- Apel·les Mestres (2004). *Les 29 cançons infantil d'Apel·les Mestres (veu i piano)*. Barcelona: Boileau.
- Bonal, M. D. (2004-2008). *Arietta*. Volums 1-5. Barcelona: DINSIC.
- Bonal, E; Casas, M.; Casas, N. (2005). *Diversita't. Cançons, danses,...activitats i recursos per a la convivència en la diversitat*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill /

- Generalitat de Catalunya. Disponible a:
- http://www.entrecultures.org/04_calidos/diversitat.htm
 - Bonal, M.D.; Martorell, M. (1967-1999, amb múltiples reedicions). *ESQUITX* (de l'1 al 5). Barcelona: mf.
 - Busqué, M; Badia, M. (2002). *Tunc Que Tan Teta*. Tarragona: Arola Edicions.
 - Casellas, M., Manent, R., Roma, R. i Vilar, R. (2001). *Cançoners de butxaca. sempre hi ha una cançó*. Tarragona: El Mèdol / Centre de la Cultura Popular i Tradicional Catalana.
 - Costa, J. (2002). *111 cànons de tot arreu*. Barcelona: Clivis.
 - Costal, A. (coord). *Cançons que cal saber*. Barcelona: Raval Edicions, Pòrtic.
 - Crivillé, J. (1981) *Música Tradicional Catalana (I) - Infants*. Barcelona: Clivis.
 - Departament d'Ensenyament (2001). *Cançons populars i tradicionals a l'escola*. Disponible a:
 - http://www20.gencat.cat/docs/Educacio/Documents/ARXIUS/doc_20517154_1.pdf
 - Hunt, Peter (ed.) (2017). *Junior Voiceworks at Christmas: 40 Seasonal Songs*. Oxford: Oxford University Press.
 - Maideu, J. (1991). *Assaig. Cançons i exercicis (2a ed.)*. Vic: EUMO.
 - Maideu, J. (1992). *Llibre de cançons - Crestomatia de cançons tradicionals catalanes*. Vic: EUMO.
 - Orts, M. (ed). *PRODIEMUS (Propostes, Reflexions, Orientacions i Didàctica Interdisciplinària per a Educar a través de la Música)*.
 - <http://www.prodiemus.com/canconer/>
 - Puig ,A., Padilla, R. (2013). *El cançoner de tothom*. Barcelona: Bonal·letra Alcompàs.
 - Rosell, A. (2007). *Cançoners 1 / 2*. Llanars: Amadeu i Cia.
 - SCIC (1973-2017). *Cançoners del Secretariat de Corals Infantil de Catalunya*. Vols 1-9. Barcelona: SCIC.
 - Stannard. K. (2003). *Junior Voiceworks 1: 33 songs for children*. Oxford University Press.
 - Stannard. K. (2007). *Junior Voiceworks 1: 33 more songs for children*. Oxford University Press.
 - Taltabull, C. [2006(1958)]. *Dotze cançons populars de Nadal*. Berga: Amalgama Edicions.